Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0823U102050

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-12-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ХНУ імені В. Н. Каразіна № 0302-3к/227 від 15.02.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смаровоз Ірина Сергіївна
2. Iryna Smarovoz

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8686-6195

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 30-01-2024

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова та література.

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID 3670

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.07, 17.09

Тема дисертації:

1. Поетика повсякденності в українській і польській сучасній жіночій прозі (Ірен Роздобудько – Мануела Ґретковська)

2. The poetics of everyday life in Ukrainian and Polish contemporary women prose (Iren Rozdobudko – Manuela Gretkowska)

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена дослідженню художньої повсякденності, змодельованої в текстах І. Роздобудько та М. Ґретковської, а саме її поетики та структури. Актуальність дослідження зумовлена тим, що є низка відкритих питань, пов'язаних із оформленням художньої повсякденності як літературознавчої категорії, хоч останнім часом багато науковців із різних країн присвячують свої розвідки вивченню цього феномену, представленого на сторінках художніх текстів. Дослідження поетики художньої повсякденності здійснено на основі романів І. Роздобудько («Ґудзик», «Шості двері», «Фаріде») та М. Ґретковської («Полька», «Космітка» «Фаворити»). Авторки й тексти для аналізу були обрані з урахуванням домінантного критерію – увага до повсякденності персонажа. Мета дослідження – проаналізувати текстові стратегії, художні засоби та прийоми, які використовуються авторками для відображення повсякденного життя персонажів обраних романів. Наукова новизна. У дослідженні ґрунтовно проаналізовано літературознавчі підходи до розуміння

повсякденності та здійснено спробу дефініювати поняття «художня повсякденність», а також уперше зроблено компаративний аналіз творчості І. Роздобудько та М. Ґретковської з погляду поетики повсякденності. Практичне значення полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для подальшого вивчення художньої повсякденності, зіставлення української та польської літератур, під час розробки й викладання спецкурсів із компаративістики, історії української та польської літератур. У першому розділі роботи представлено розвиток категорії повсякденності в різних галузях науки від її зародження до сучасності. Проаналізовано сутність художньої повсякденності в літературознавстві, систематизовано погляди науковців на феномен повсякденності та проблеми, пов'язані з його студіями. Запропоновано дефініцію художньої повсякденності та виокремлено її характерні особливості, визначено роль і місце повсякденності в текстах різних жанрів. Проаналізовано теорію габітусів П. Бурдьє та можливість її використання в дослідженні поетики повсякденності. У другому розділі розглянуто особливості розвитку сучасної жіночої прози як української, так і польської. Встановлено, що в центрі повсякденності, представленої як І. Роздобудько, так і М. Ґретковською, знаходяться жіночі та чоловічі образи. Повсякденності, змодельованій на сторінках текстів І. Роздобудько, притаманний національний колорит, а М. Ґретковської – універсальність і національна нейтральність. Спільною рисою повсякденності, відтвореної обома письменницями, є людиноцентричність. З'ясовано, що у повсякденності, змодельованій на сторінках «Ґудзика» І. Роздобудько і «Фаворитів» М. Ґретковської, має місце карнавалізація. Карнавалізована повсякденність в обох письменниць символічна, іронічна, парадоксальна, амбівалентна. Відмінним є те, що повсякденність, змодельована І. Роздобудько, є поетично-ліричною, а М. Ґретковською – натуралістичною, епатажною. У третьому розділі досліджено шляхи, текстові стратегії, прийоми та засоби художнього моделювання повсякденності. Також окреслено спорідненість та відмінність осмислення повсякденності у творах І. Роздобудько та М. Ґретковської на прикладі інтермедіальності. Проаналізовано художнє відображення таких категорій тілесності (найяскравіше представлених у «Фаріде» І. Роздобудько та «Фаворитах» М. Ґретковської): краса, пам'ять, страждання, кохання, смерть. Після порівняння особливостей художнього моделювання простору повсякденності, наявних у романах І. Роздобудько («Ґудзик», «Шості двері») та М. Ґретковської («Полька», «Космітка»), доведено, що простір представлений у таких вимірах: фізичний простір, внутрішній (психологічний), перцептивний та віртуальний. Травматичні події зумовлюють бажання втечі героїні «Шостих дверей» І. Роздобудько до паралельної реальності. Реальний та ірреальний світи, змодельовані обома авторками, творять цілісну нерозривну повсякденність романів. Досліджуючи кінопоетику в «Фаріде» та «Шостих дверях» І. Роздобудько, а також у «Фаворитах», «Космітці» та «Польці» М. Ґретковської, за основу були взяті елементи кінопоетики, які виокремила в літературному творі А. Покулевська: монтаж, кадр (мізансцена), план, ракурс, ритм. Проаналізовано художнє відображення звуку, яскраво представленого на сторінках текстів обох авторок. Висновки, зроблені на підставі дослідження, можуть стати підґрунтям для узагальненого теоретичного опису поетики повсякденності, а також можуть бути використані для подальшого вивчення і зіставлення української та польської літератур, у спецкурсах із історії української та польської літератур.

2. This thesis is a research on the artistic everyday life modeled in the texts of I. Rozdobudko and M. Gretkowska, namely its poetics and structure. The study's relevance results from the fact that there are still many open questions in the field of artistic everyday life as a literary category, even though many scholars from different countries have recently devoted their research to studying this phenomenon presented in the pages of literary texts. The research of the poetics of artistic everyday life is based on the novels by I. Rozdobudko ("The Lost Button", "The Sixth Door", "Faride") and M. Gretkowska ("Polish Woman", "Kosmitka", "Favorites" ("Faworyty"). The authors and texts for the analysis were chosen considering the dominant criterion: attention to the character's everyday life. This study aims to analyze the textual strategies, artistic means, and techniques used by the authors to reflect the everyday life of the characters in the selected novels. The research novelty. The study profoundly analyzes literary approaches to understanding everyday life and attempts to define the concept of "artistic everyday life", along with conducting the first comparative analysis of works by I. Rozdobudko and M. Gretkowska in terms of the poetics of everyday life. The applicant's contribution lies in the independent study of the poetics of

everyday life in the selected texts. The author independently obtained all theoretical and practical results submitted for defense. The first chapter of the paper, "Theoretical and Methodological Foundations of the Study", outlines the development of the category of everyday life in various fields of science from its inception to the present. The author examines the essence of artistic everyday life in literary studies and highlights the views of scholars on the phenomenon of everyday life and the problems associated with its study. Also, the author proposes a definition of artistic everyday life, identifies its characteristic features, defines the role and place of everyday life in texts of different genres, and analyzes P. Bourdieu's theory of habitus and the possibility of its use in studying the poetics of everyday life. The second chapter, "The Specifics of Comparative Comprehension of Everyday Life in Works of Fiction", deals with the specifics of the development of contemporary women's prose, both Ukrainian and Polish. The author notes that female and male images are at the center of everyday life, presented by I. Rozdobudko and M. Gretkowska. The everyday life of I. Rozdobudko's texts is characterized by national flavor, while M. Gretkowska's is universal and nationally neutral. The common feature that both writers have in common is the human-centeredness of everyday life. A distinctive feature of everyday life, modeled on the pages of both I. Rozdobudko's "The Lost Button" and M. Gretkowska's "Favorites", is carnivalization. The carnivalized everyday life is symbolic, ironic, paradoxical, and ambivalent for both writers. The difference is that the everyday life modeled by I. Rozdobudko is poetic and lyrical, while M. Gretkowska's is naturalistic and shocking. The third chapter, "The Main Components of the Poetics of Everyday Life in the Works of I. Rozdobudko and M. Gretkowska", examines the ways, textual strategies, techniques, and means of artistic modeling of everyday life. Besides, the author outlines the similarities and differences in comprehending everyday life in the works of I. Rozdobudko and M. Gretkowska on the example of intermediality. The author analyzes the artistic reflection in the following categories of corporeality (most vividly represented in "Faride" by I. Rozdobudko and "Favorites" by M. Gretkowska): beauty, memory, suffering, love, and death. Following a comparison of the peculiarities of artistic modeling of the space of everyday life in the novels by I. Rozdobudko ("The Button", "The Sixth Door") and M. Gretkowska ("Polish Woman", "Kosmitka"), it is proved that space is represented in the following dimensions: physical space, internal (psychological), perceptual, and virtual. Traumatic events cause the heroine of "The Sixth Door" by I. Rozdobudko a desire to escape to a parallel reality. The real and unreal worlds described by both authors form a coherent, inseparable everyday life in the novels. When studying film poetics in "Faride" and "The Sixth Door" by I. Rozdobudko, and in "Favorites", "Kosmitka" and "Polish Woman" by M. Gretkowska, the elements of film poetics that A. Pokulevska highlighted in a literary work were taken as a basis: montage, frame (mise-en-scene), plan, perspective, rhythm. The study's practical significance is that its conclusions and generalizations can be used for further study of artistic everyday life, for the study and comparison of Ukrainian and Polish literature, and the development and lecturing of special courses on comparative studies and the history of Ukrainian and Polish literature.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Смаровоз І. С. Повсякдення у літературознавчому дискурсі останніх десятиліть. Літератури світу: поетика, ментальність і духовність. Збірник наукових праць. Випуск 14. Кривий Ріг, 2020. С. 74–82. DOI: https://doi.org/10.31812/world_lit.v14i0.3798 URL: https://journal.kdpu.edu.ua/world_lit/article/view/3798

- Смаровоз І. С. Художня повсякденність: термінологічні проблеми. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки. Вип. 1 (92). Житомир, 2020. С. 42–59. DOI: https://doi.org/10.35433/philology.1(92).2020.42-50 URL: http://philology.visnyk.zu.edu.ua/article/view/219970
- Смаровоз І. С. Габітуси повсякденності: маркери ідентифікації. Закарпатські філологічні студії. Вип. 15. 2021. С. 173–177. DOI https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.15.32 URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/15/34.pdf
- Смаровоз І. С. Особливості художнього моделювання простору повсякденності в романах Ірен Роздобудько та Мануели Ґретковської. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Т. 32(71), № 4. 2021. С. 115–120. DOI: https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-3/19 URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/21.pdf
- Смаровоз І. С. Ciało jako centrum organizacji artystycznej codzienności bohaterów prozy I. Rozdobudko i M. Gretkovskoi (Тіло як центр організації художньої повсякденності персонажів прози І. Роздобудько та М. Ґретковської). KELM. № 4 (40). 2021. С. 81–86. DOI: https://doi.org/10.51647/kelm.2021.4.13 URL: https://kelmczasopisma.com/viewpdf/6699
- Смаровоз І. С. Засоби та прийоми художнього осмислення повсякденності у текстах І. Роздобудько та М. Ґретковської. Pomiędzy. Polonistyczno-Ukrainoznawcze Studia Naukowe Випуск 4, Том 7, 2022. С. 39–46. DOI: https://doi.org/10.15804/PPUSN.2022.04.04 URL: https://czasopisma.marszalek.com.pl/en/10-15804/pomi/1220-pomi2022/pomi20224/10195-pomi2022404
- Смаровоз І. С. Корида як вид спорту в повісті Ірен Роздобудько «Арсен». «Citius, Altius, Fortius!»: феномен спорту в літературі та культурі. Матеріали Міжнародної наукової конференції. С. 145–146.
- Роль музики в буденному житті персонажів прози І. Роздобудько та М. Ґретковської. Сонячні кларнети: танець, музика, театр у літературних проєкціях. Матеріали Міжнародної наукової конференції. Бердянськ, 2021. С. 150–153. URL: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Materialy-Mizhnarodnoi-naukovoi-konerentsii-Soniachni-klarnety.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харлан Ольга Дмитрівна

2. Olha Kharlan

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5760-9085

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борзенко Олександр Іванович
2. Oleksandr Borzenko

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4145-2375

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радишевський Ростислав Петрович
2. Rostyslav Radyshevskyi

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5279-8232

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Новик Ольга Петрівна

2. Olha Novyk

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6039-0221

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сухарєва Світлана Володимирівна

2. Svitlana Sukharieva

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5039-582X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонович Світлана Олександрівна

2. Svitlana Antonovych

Кваліфікація: к. філол. н., 10.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8553-820X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Матвєєва Тетяна Степанівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Матвєєва Тетяна Степанівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна